

Өртээ 2 көп.

Лаккы президенттан маршал А. Х. Серия болган республиканын оралам президенттан премьер-министр Закария Мохн эл-Динге Совет Замелинге нани деп чалаан. Ол чаламгалар хүлээп чынган.

ШЫНЧЫ ЧОРУКЧЫ ДА Н Г Ы Р А А

(Төмүрү, Эгеи 1-ги арманда).

рыскалыгы дугайым ол чугаалаан. Бистин улаустарымыстын ааскейин болгаш оларын күзөл-чүткүлери боттандыр даш бистин партияларымыстын удурутулаан-биле ажилдаар деп хулаагын бис деп Лайон меделген. Улут оркүтү эртен бис, мындаа-даа империализм боо-чепсөөн салбаан. Ичкангаш делегейин дешипигеги аныктарынын күжүнүн чангыс экин, хөдөлүшкүнеринин чангыс экин бугаа сорулгавыс болуп турар.

Хостуг Немец Аныктар Эвилелинин Топ Чувуэленин бирги секретары Херст Шуман илдерге. Бо сөөдизге чалааштын Совет Эвилелинин Коммунист партиясынын XXIII съездинин соода чүгө каш недела өткөндө совет аныктарынын ян дээр талашкычтарынын мурнунга чүгө чугаалаар аргам бистерге бергени бисти онза өөрүтү турар-дыр деп ол чугаалаан. Совет Эвилелинде кады болуру — тилекчилер-биле кады болуру дээни ол деп төөгүтү чугула шынчы СЭБ-инин XXIII съездин бүгү талам-биле көргүскөн болганда, силерин-биле, комсомолчулар-биле кады болуру, бугун ол дээрде, бистин плане-тавыстын келер үеи-биле кады болуру дээни ол-дур деп ол чугаалаан.

Франциянын Коммунист аныктар шимчээшкенин мурнунал, ол чуртун бугу анык салгачтарынын мурнунал Франциянын Коммунист аныктар шимчээшкенин чингине секретары Франсуа Илсон сөөдизге акы-дунманын байыры чедирген. Совет Эвилелинин комсомолу болгаш Франциянын Коммунист аныктар шимчээшкенин акы-дунма найрал-биле каттыжып алган чартык чык чылдыр тургузуда демисейин турар ол чырык-кылгак фактыны Илсон меделген.

Америка империализминин Вьетнамда агрессияга чур Француз аныктарын демисейин болгаш эпсетки каттыштырылганын лацио-нал хүнери бистин чуртувуса май 13-тен 15-ке чедир болган деп Франциянын аныктарынын талашкычтын динчатак. Ол кампаания бистин шимчээшкенинс организастаан. Вьетнамды Демократик Республикасынын алдарык аныктары-биле болгаш Мурнуу Вьетнамдын маалырык аныктары-биле бистин долу эп-сетки каттыштырылгавыс маана меделгээрин база күзөйдир мен.

Аныктарынын коммунист эвилелинин, аныктар организастарынын совет аныктарга байла негизин талашкычтары ВЛКСМ-инин XV съездинин боттарынын организастарынын туктары, турскаал белектерин тыыскылаан.

Съездинин май 17-де кезекки хурамы оон-биле доозулган.

Чалым назматга, он маалырык херектеринге турскааткан улут конферти съездинин делегаттарына болгаш аалчыларына Кремльдин Съездлер өрүзүгүн көргүсөөн.

Бүгү-эвилелин Аныктарынын Ленинчи Коммунист Эвилелинин XV съездинин май 18-те өргөткү хурамын ВЛКСМ-инин секретары М. Журавлев дараалаан. Бир-де дугаарында Белоруссиянын ВЛКСМ-инин

зыннын бирги секретары Г. Жабичкий санал берген. Комсомол ажилынын стилин болгаш аргаларын сайырап-гайдыларынын ол код кичээлгейин салган.

Бистин хой националдык өг-бүдө-вистин найралын болгаш акы-дун-ма өзүгүн Октябрьдин Улут револю-цияны чалаган болгаш партиянын мерген угаанын Ленинчи национал политиказын бычылган деп Узбекис-танын ВЛКСМ-инин бирги секретары Р. Абуллаева чугаалаан.

Чокта чаа Ташкентте чайгар айыл — чер шимчээшкенин таварышканда ол найралын Узбекис-танын наймысалынын ажилчы чона-ры улам хандыр билген. Бистин хоорайныска бүгү совет кижилер дуалаам берген. Ташкентте дуа-лаажырга чуртун комсомолчулар кижилегенин дугайында ВЛКСМ Топ Комитеди доктаал хулаа алган.

— Бо хүнерде ботунун машинанын тургузуу каш кончү дүвүрүп турдум, ол дээрде чаксы хову дүвүрүп турдум, кидин-тузук үеи болгай деп, Алтай крайдан келген анык механизатор В. Демисено чугаалаан. Ичкангаш-даа бригаданын кижилерини мүн ажилымын өзүгүн база бот-тарга айланын азынаннар. Дүгүн эштеринин телеграмм аалдым. Комсо-молдун XV съездинин алдары даш алган хулаагелерини күсөтти-вине деп, алар сөөдизге рапорттаан.

Чаа беш чылае кирип турган, грузин комсомолунун дүрүлганын кайы хире баянын өөрүшкү-биле көрүп тур бис деп, Грузиянын ВЛКСМ-инин бирги секретары О. Черке-вич чугаалаан. Совет улустун револю-ция, дайын болгаш күш-ажы-лык чачылдары анык кижини бу-уредат болуп чорутуун деширети-нин тургузунарына дуалаа турар.

Литваның ВЛКСМ-инин бирги секретары А. Чеснавичус кагазе кулутарын бедиринин айттырыл-ганын болгаш СЭБ-инин XXIII съез-динин салганы ол чугула айт-тырыгын шимчээшкенин комсомол-лун ролонче улут кичээлгейин сал-ган.

Делегейин дешипигеги демократ-тик аныктарынын сөөдизге олур-жун турар талашкычтарынын литва комсомолчуларынын мурнунал ол ниет байыр дамчатын.

Кривой-Роттун В. И. Ленин аттыг металлургия заводунун домна цехи-нин горновою А. Миронов Күш-ажылык Кызыл тук орден-биле Кривой-Роттун комсомол организастары-нын шаанаанын дугайын оң өнүктү-мү өөрүшкү-биле динчылгенин дугайын өөрүшкү-биле чугаалаан. Ол ораа бистин организастары-нын комсомол тутуга кезде чы-рыктылаанар чайлаар деп ол меде-лген.

Татариянын комсомолчу шалыпчы тутуларына арес-маалырык болуп чоруктун школарын эркен оолдар, кыстарын дугайын ВЛКСМ-инин Та-тар обкомунун бирги секретары Р. Белев чугаалаан. Улус ажал-агы-мынга шалыпчы ажал-иш аныктар-нын кижилеринин, ылазтын интер-националдык кижилегенин дыка хей айттырылганын шимчээшкенин дугайын турар деп ол чугаалаан. Улут нефтинин чурту Татарияда 40 ажал националдык талашкычтын ажилда турар. Олар нефтинин кур черлерин алдар туртуп даш Азербайжан, Украинадан, Гроз-

ныйдан болгаш Краснодар бисте келгенер.

Ленинчи комсомолдун шапчалын алышкан, өөрү түр мен, мындаа-жок оон-биле кады сеткил дүвүрүп тур деп чогаалаа В. Чивиликин меделген. Мээ үеини кижилеринге, бистин кайгамчыктыг аныктары-ныска, бистин чурттал турарымыс-үгө төлөтүп болурунга ажилгыт күш-ажылык харысалганын хемчөөн база билдир мен. 60 чылдарын комсомолчуларынын арес-ма-лырык чоруктарынын дугайын амы-үеини кижилеринге болгаш келер үеин салгачтарына тогарай чуга-алаары — чогаалчыларын сору-галымыс болуп.

Совет профилдеринин мурнунал ВЛКСМ-тин секретары В. Влади-ченко ВЛКСМ-инин XV съездинин байыр чедирген, профилдеринин болгаш комсомолдун ажилында ин-ти чүдүлөр хей деп чугаалаан. Ком-мунист тургузукшунун улут чагай сорулгавынын күсөдизге пар-тиянын илдепейт дуалаажылары болурунга анык кижилерин ол кы-гыртан.

Малдас комиссиянын даргазы, ВЛКСМ-инин секретары Б. Пас-тухов илетке кылган. ВЛКСМ-инин XV съездининче 3.831 делегат сол-гутууган, сөөдизге 3.821 делегат олуржун турар деп ол дымнат-кан. Чогут чылааганар ужурун-дан 10 делегат олуртуптайн турар. Бистин чуртувустун 62 национал-дык болгаш аймак улустарынын талашкычтары сөөдизге делегат-тары кылдыр солгутууган. Делегат-тарынын аразында — Совет Эвилели-нин Коммунист партиясынын 2306 кижилерин болгаш кижилеринге келдиштар бар. 666 делегат пар-тиянын солгуналыг органдарынын кижилерин.

Коммунист партиянын болгаш комсомолдун ботук хоочун кижилер комсомолдун XV съездинин ажи-лында кирип турар. Оларын мын-да олуржун турары салгачтарынын бузулбас харысалганын медел-ди.

Малдас комиссиянын илеткенин делегаттар чангыс үн-биле башлаан. Вьетнамдын Ажылчын Аныктар Эвилелинин ВЛКСМ-инин секретары Хо Чунка сөз бериптерге адыш час-кашкынынын күчүлүт чалгыс залга динчиреп үген. Америка агрес-сорарга улут вьетнам улустун бол-гаш аныктарынын демисейин ду-гайында сөөдизге чугаалаттыган чү-ректин ханымындал сөстөр даш ниет өөрүп четтиришкенин ол илергей-лэн. ВЛКСМ-инин ажилчы аныктары-нын тутун совет аныктарын талаш-кычтарынын Хо Чук тыыскан.

Маалым хоорайларын оолдар, кыстарын мурнунал элэн каш деле-гаттар вьетнам өңдүүгө тукут да-мын берген.

Съездинин кезекки хурамы эте-лэн. Оң ажилына СЭП Топ Комите-динин Политбюроунун кижигу А. Я. Пельше биле СЭП Топ Комите-динин секретары Б. Н. Пономарев киришкен.

Съездинин кезекки хурамын даргалачымын, ВЛКСМ-инин сек-ретары А. Камшалов Азербайжан-нын ВЛКСМ Топ Комитединин бирги секретары З. Нафарова сөз берген. Оң соода комсомолдун Свердловск обкомунун бирги секретары В. Жите-нев, Иванов хоорайдан келген пс-аргычымыс В. Свиринов болгаш он-да ескелер санал берген.

Чугаагынын түпкүлөдө прези-дент Г. А. Насер «Тыбындың хо-роон бычымы-биле камгалат турар бис, мындаа-даа тайбын камга-лаары-биле боо-чепсетки ажалла-рында белев бис дээрин меде-лген.

Президент Г. А. Насерин чуга-агынын соода СССР-ин Министрлер Чувуэленин даргазы А. Н. Косы-гин чүе чугаалаан.

Каттышкан Араб Республиканын парламентинин илдеринден чүе чугаалаар аргам Национал хура-лыныска, биске белик алдарын берген деп, А. Н. Косыгин меделген. Ол алдар дош бистин өнүктүр-үсө ооруп четтиришкенин илер-гейлел, КАР-нын дош хойдуку ду-гаа аргамын депутаттары-биле ботугу ууражымышынын бистин чурттарымыстын, оларын улау-ста

КАР-НЫН НАЦИОНАЛ ХУРАЛЫНГА

КАИР. (СЭТА). СССР-ин Министрлер Чувуэленин даргазы А. Н. Косыгин баштаан совет чазак төлө-лөрүн КАР-нын Президентин Г. А. Насер-биле кады май 17-де Каттышкан Араб Республиканын Национал хурамын чыгыжга олуртукан.

КАР-нын Национал хурамын даргазы Ануар Садат өгнөт парламентинин хурамы ажилышкан, совет аалчыларга байыр чедирип, чүе чугаалаан.

Хурага КАР-нын Президентин Гамаль Абдель Насер чүе чуга-алаан.

Араб-совет найрал бадыйтка-кынарны негелейн турар деп, Г. А. Насер меделген. Бо найрал чаа кевирин делегей харысалганын боттут үлөтөр-нижээ болуп турар.

Хулаагелеринге, бот-болууну эр-ге-ажыктарында болгаш инти бо-ладарын билдирге үлөдөлөш, бис хосталганын болгаш тайбынчы сорулгавырга бараан болуп арга-рык доктаамалга ажилдаагыла-нын быгыс баазаын тургузуу аш-мылаан бис. Бистин харысалганымыс колонизмизме болгаш молча-геге ууур демиседин үлөдөлөш тургустууган. Ол харысалганын бистин чоргаларымыс болуп турар.

Каттышкан Араб Республика бо-лууну чалаан алган ат-алдарына болгаш хулаагелеринге база чоргалар-дымын, оңу КАР ботугуу принцип-терин шудурга камгалаанымын тү-нөс кылдыр санал турар.

Боо-чепсетке монополиянын уу-тар даш демисел, шериг ботка-рынга удуруланышкын болгаш оларга таварыштырган аштырыш-кынар, Сул кавалын национали-заастаан, үштүк агрессиянын өтүр шапканы, экономикалык бузул-гашкын удуруланышкын, чурттуу калбак индустриализация, Асуа-нын белик платинаанын тудуу, со-циалист чурталгалар — бистин демисейинчиге кол-коз улустар мыдат.

Кажан Англия Харбиче агаардаа калгашкынын кылган үеде, жо-елдештер Мурнуу чүте револю-ция-хосталгашкын шимчээшкенин аны-буру дуалаажымын ботугуа көр-гөс КАР Сауд Аравия-биле тайбын-чын саналаан.

Каттышкан Араб Республиканын ол чагай ботдала-рын шын үнөс көрбей барганы харалаагынын.

Ур үеде шалыжын калганын соода бистин тургустарымыс эр-ге-ажыктарын улааган илерен кел-ден деп, Г. А. Насер чугаалаан. Моон мурнула ботугуу тайбын-чылдарынын дугайын меделген кел-ден КАР болза, Сауд Аравияда ше-риг баазааларына, бир өсө олар Немец революция-биле демиселге алдары болу берсе, согуз таварыштырымы-биле ам белекенин тур-рар.

Чугаагынын түпкүлөдө прези-дент Г. А. Насер «Тыбындың хо-роон бычымы-биле камгалат турар бис, мындаа-даа тайбын камга-лаары-биле боо-чепсетки ажалла-рында белев бис дээрин меде-лген.

Президент Г. А. Насерин чуга-агынын соода СССР-ин Министрлер Чувуэленин даргазы А. Н. Косы-гин чүе чугаалаан.

Каттышкан Араб Республиканын парламентинин илдеринден чүе чугаалаар аргам Национал хура-лыныска, биске белик алдарын берген деп, А. Н. Косыгин меделген. Ол алдар дош бистин өнүктүр-үсө ооруп четтиришкенин илер-гейлел, КАР-нын дош хойдуку ду-гаа аргамын депутаттары-биле ботугу ууражымышынын бистин чурттарымыстын, оларын улау-ста

КАИР. (СЭТА). СССР-ин Министрлер Чувуэленин даргазы А. Н. Косыгин баштаан совет чазак төлө-лөрүн КАР-нын Президентин Г. А. Насер Каттышкан Араб Респу-бликага совет чазак төлөлөрүн ани-чорутуун үеинде этелден чугаала-жымышкынын дооскан. Чугаалажымышкынар бот-боттарыны согуу-галды делегей байдалын делегейин айттырылганына, а ол ышкап СССР-инде КАР-нын аргамына ийи талаады харысалганын улут ийи быжылгавынын айттырылганын хамарышкан. Чугаалажымышкынар бот-болуу билчир чорукту болгаш үрүктүл хам байдалына өрткен.

Кады кылдыр динчылганын дугайында дутурушкуну чедип алган. Ол динчылганы Москвага болгаш Каирге хары улаа турган үлүрүр. Чугаалажымышкынара совет талаан чазак төлөлөрүн кижиле-гери: СССР-ин даштын херектер министр А. А. Громыко, СССР-ин энергетика болгаш электржигилде министр П. С. Неворжиков, СССР-ин Министрлер Чувуэленин Даштын экономикалык харысалгаар тала-ны-биле Курне комитетинин даргазы С. А. Скачков, СССР-ин камгала-лы министр КАР-да элчин Д. П. Пожидан, СССР-ин Даштын херектер министрствоулу кылдыр эрелекчилер Л. М. Замятин биле А. Д. Шибирин киришкен.

КАР-нын таламын — бирги ораалчы президент маршал Абдель Хаким Амер, премьер-министр Закирия Мохид-дин, Национал хура-лы даргазы Ануар Садат, ораалчы президент Хусейн Шафин, Араб со-циалист эвилелин чингине секретары Али Сабри, премьер-министр-нин даштын херектер талам-биле ораалчымыс Махмуд Фаиз, даштын херектер министр Махмуд Раид болгаш КАР-нын СССР-де элчин Мурад Галеб олар киришкен.

КАР-НЫН НАЦИОНАЛ ХУРАЛЫНГА

КАИР. (СЭТА). СССР-ин Министрлер Чувуэленин даргазы А. Н. Косыгин баштаан совет чазак төлө-лөрүн КАР-нын Президентин Г. А. Насер-биле кады май 17-де Каттышкан Араб Республиканын Национал хурамын чыгыжга олуртукан.

КАР-нын Национал хурамын даргазы Ануар Садат өгнөт парламентинин хурамы ажилышкан, совет аалчыларга байыр чедирип, чүе чугаалаан.

Хурага КАР-нын Президентин Гамаль Абдель Насер чүе чуга-алаан.

Араб-совет найрал бадыйтка-кынарны негелейн турар деп, Г. А. Насер меделген. Бо найрал чаа кевирин делегей харысалганын боттут үлөтөр-нижээ болуп турар.

Хулаагелеринге, бот-болууну эр-ге-ажыктарында болгаш инти бо-ладарын билдирге үлөдөлөш, бис хосталганын болгаш тайбынчы сорулгавырга бараан болуп арга-рык доктаамалга ажилдаагыла-нын быгыс баазаын тургузуу аш-мылаан бис. Бистин харысалганымыс колонизмизме болгаш молча-геге ууур демиседин үлөдөлөш тургустууган. Ол харысалганын бистин чоргаларымыс болуп турар.

Каттышкан Араб Республика бо-лууну чалаан алган ат-алдарына болгаш хулаагелеринге база чоргалар-дымын, оңу КАР ботугуу принцип-терин шудурга камгалаанымын тү-нөс кылдыр санал турар.

Боо-чепсетке монополиянын уу-тар даш демисел, шериг ботка-рынга удуруланышкын болгаш оларга таварыштырган аштырыш-кынар, Сул кавалын национали-заастаан, үштүк агрессиянын өтүр шапканы, экономикалык бузул-гашкын удуруланышкын, чурттуу калбак индустриализация, Асуа-нын белик платинаанын тудуу, со-циалист чурталгалар — бистин демисейинчиге кол-коз улустар мыдат.

Кажан Англия Харбиче агаардаа калгашкынын кылган үеде, жо-елдештер Мурнуу чүте револю-ция-хосталгашкын шимчээшкенин аны-буру дуалаажымын ботугуа көр-гөс КАР Сауд Аравия-биле тайбын-чын саналаан.

Каттышкан Араб Республиканын ол чагай ботдала-рын шын үнөс көрбей барганы харалаагынын.

Ур үеде шалыжын калганын соода бистин тургустарымыс эр-ге-ажыктарын улааган илерен кел-ден деп, Г. А. Насер чугаалаан. Моон мурнула ботугуу тайбын-чылдарынын дугайын меделген кел-ден КАР болза, Сауд Аравияда ше-риг баазааларына, бир өсө олар Немец революция-биле демиселге алдары болу берсе, согуз таварыштырымы-биле ам белекенин тур-рар.

Чугаагынын түпкүлөдө прези-дент Г. А. Насер «Тыбындың хо-роон бычымы-биле камгалат турар бис, мындаа-даа тайбын камга-лаары-биле боо-чепсетки ажалла-рында белев бис дээрин меде-лген.

Президент Г. А. Насерин чуга-агынын соода СССР-ин Министрлер Чувуэленин даргазы А. Н. Косы-гин чүе чугаалаан.

Каттышкан Араб Республиканын парламентинин илдеринден чүе чугаалаар аргам Национал хура-лыныска, биске белик алдарын берген деп, А. Н. Косыгин меделген. Ол алдар дош бистин өнүктүр-үсө ооруп четтиришкенин илер-гейлел, КАР-нын дош хойдуку ду-гаа аргамын депутаттары-биле ботугу ууражымышынын бистин чурттарымыстын, оларын улау-ста

КАИР. (СЭТА). СССР-ин Министрлер Чувуэленин даргазы А. Н. Косыгин баштаан совет чазак төлө-лөрүн КАР-нын Президентин Г. А. Насер Каттышкан Араб Респу-бликага совет чазак төлөлөрүн ани-чорутуун үеинде этелден чугаала-жымышкынын дооскан. Чугаалажымышкынар бот-боттарыны согуу-галды делегей байдалын делегейин айттырылганына, а ол ышкап СССР-инде КАР-нын аргамына ийи талаады харысалганын улут ийи быжылгавынын айттырылганын хамарышкан. Чугаалажымышкынар бот-болуу билчир чорукту болгаш үрүктүл хам байдалына өрткен.

Кады кылдыр динчылганын дугайында дутурушкуну чедип алган. Ол динчылганы Москвага болгаш Каирге хары улаа турган үлүрүр. Чугаалажымышкынара совет талаан чазак төлөлөрүн кижиле-гери: СССР-ин даштын херектер министр А. А. Громыко, СССР-ин энергетика болгаш электржигилде министр П. С. Неворжиков, СССР-ин Министрлер Чувуэленин Даштын экономикалык харысалгаар тала-ны-биле Курне комитетинин даргазы С. А. Скачков, СССР-ин камгала-лы министр КАР-да элчин Д. П. Пожидан, СССР-ин Даштын херектер министрствоулу кылдыр эрелекчилер Л. М. Замятин биле А. Д. Шибирин киришкен.

КАР-нын таламын — бирги ораалчы президент маршал Абдель Хаким Амер, премьер-министр Закирия Мохид-дин, Национал хура-лы даргазы Ануар Садат, ораалчы президент Хусейн Шафин, Араб со-циалист эвилелин чингине секретары Али Сабри, премьер-министр-нин даштын херектер талам-биле ораалчымыс Махмуд Фаиз, даштын херектер министр Махмуд Раид болгаш КАР-нын СССР-де элчин Мурад Галеб олар киришкен.

КАР-НЫН НАЦИОНАЛ ХУРАЛЫНГА

КАИР. (СЭТА). СССР-ин Министрлер Чувуэленин даргазы А. Н. Косыгин баштаан совет чазак төлө-лөрүн КАР-нын Президентин Г. А. Насер Каттышкан Араб Респу-бликага совет чазак төлөлөрүн ани-чорутуун үеинде этелден чугаала-жымышкынын дооскан. Чугаалажымышкынар бот-боттарыны согуу-галды делегей байдалын делегейин айттырылганына, а ол ышкап СССР-инде КАР-нын аргамына ийи талаады харысалганын улут ийи быжылгавынын айттырылганын хамарышкан. Чугаалажымышкынар бот-болуу билчир чорукту болгаш үрүктүл хам байдалына өрткен.

Кады кылдыр динчылганын дугайында дутурушкуну чедип алган. Ол динчылганы Москвага болгаш Каирге хары улаа турган үлүрүр. Чугаалажымышкынара совет талаан чазак төлөлөрүн кижиле-гери: СССР-ин даштын херектер министр А. А. Громыко, СССР-ин энергетика болгаш электржигилде министр П. С. Неворжиков, СССР-ин Министрлер Чувуэленин Даштын экономикалык харысалгаар тала-ны-биле Курне комитетинин даргазы С. А. Скачков, СССР-ин камгала-лы министр КАР-да элчин Д. П. Пожидан, СССР-ин Даштын херектер министрствоулу кылдыр эрелекчилер Л. М. Замятин биле А. Д. Шибирин киришкен.

КАИР. (СЭТА). СССР-ин Министрлер Чувуэленин даргазы А. Н. Косыгин баштаан совет чазак төлө-лөрүн КАР-нын Президентин Г. А. Насер Каттышкан Араб Респу-бликага совет чазак төлөлөрүн ани-чорутуун үеинде этелден чугаала-жымышкынын дооскан. Чугаалажымышкынар бот-боттарыны согуу-галды делегей байдалын делегейин айттырылганына, а ол ышкап СССР-инде КАР-нын аргамына ийи талаады харысалганын улут ийи быжылгавынын айттырылганын хамарышкан. Чугаалажымышкынар бот-болуу билчир чорукту болгаш үрүктүл хам байдалына өрткен.

Кады кылдыр динчылганын дугайында дутурушкуну чедип алган. Ол динчылганы Москвага болгаш Каирге хары улаа турган үлүрүр. Чугаалажымышкынара совет талаан чазак төлөлөрүн кижиле-гери: СССР-ин даштын херектер министр А. А. Громыко, СССР-ин энергетика болгаш электржигилде министр П. С. Неворжиков, СССР-ин Министрлер Чувуэленин Даштын экономикалык харысалгаар тала-ны-биле Курне комитетинин даргазы С. А. Скачков, СССР-ин камгала-лы министр КАР-да элчин Д. П. Пожидан, СССР-ин Даштын херектер министрствоулу кылдыр эрелекчилер Л. М. Замятин биле А. Д. Шибирин киришкен.

КАИР. (СЭТА). СССР-ин Министрлер Чувуэленин даргазы А. Н. Косыгин баштаан совет чазак төлө-лөрүн КАР-нын Президентин Г. А. Насер Каттышкан Араб Респу-бликага совет чазак төлөлөрүн ани-чорутуун үеинде этелден чугаала-жымышкынын дооскан. Чугаалажымышкынар бот-боттарыны согуу-галды делегей байдалын делегейин айттырылганына, а ол ышкап СССР-инде КАР-нын аргамына ийи талаады харысалганын улут ийи быжылгавынын айттырылганын хамарышкан. Чугаалажымышкынар бот-болуу билчир чорукту болгаш үрүктүл хам байдалына өрткен.

КАИР. (СЭТА). СССР-ин Министрлер Чувуэленин даргазы А. Н. Косыгин баштаан совет чазак төлө-лөрүн КАР-нын Президентин Г. А. Насер Каттышкан Араб Респу-бликага совет чазак төлөлөрүн ани-чорутуун үеинде этелден чугаала-жымышкынын дооскан. Чугаалажымышкынар бот-боттарыны согуу-галды делегей байдалын делегейин айттырылганына, а ол ышкап СССР-инде КАР-нын аргамына ийи талаады харысалганын улут ийи быжылгавынын айттырылганын хамарышкан. Чугаалажымышкынар бот-болуу билчир чорукту болгаш үрүктүл хам байдалына өрткен.

КАИР. (СЭТА). СССР-ин Министрлер Чувуэленин даргазы А. Н. Косыгин баштаан совет чазак төлө-лөрүн КАР-нын Президентин Г. А. Насер Каттышкан Араб Респу-бликага совет чазак төлөлөрүн ани-чорутуун үеинде этелден чугаала-жымышкынын дооскан. Чугаалажымышкынар бот-боттарыны согуу-галды делегей байдалын делегейин айттырылганына, а ол ышкап СССР-инде КАР-нын аргамына ийи талаады харысалганын улут ийи быжылгавынын айттырылганын хамарышкан. Чугаалажымышкынар бот-болуу билчир чорукту болгаш үрүктүл хам байдалына өрткен.

ЧАСКЫ ТАРЫЛГА ФРОНТУЗУНДА

Эрте чажарын дооскан

«Бок-Тей» совхозун № 1 трактор-хому бригадасына келген кичи «Тараз» бүтүрүнү эртең чыгышында ийн катал улагаттар» деп айымчы кыйгырыгын дораз-на эскерип калар.

— Александр Васильевич, силер ол сорулган калып арта-бизе чедип алып деп турар силер? — деп, агроном айтырарга:

— Бисте хараууну ажаллап кылдыр экижээп. Совхозтун хараууну урелишкенине тазарып турар болгай. Ийинг болгонда, хараууну урелишкенине улуу селкаларын ажаллап эгелзеп бис. Бисте мынд селкалар беш, Ош алгыда, 60 чымын лүшенини кылбайн, ону култивация-биле солугуусу. Ол чүгү бээр? Бок үнүштерин чок кылдыр. Тараз чажылды бис күзүп алдырарган черлерге чоруттуусу. Ол дээрге, белек дүжүтү алырнын база бир үнүшени болгай. Бо бригадала 800 гектар кукурузаны тарып. Ангы үеде 450 га чедер аммак селитразын чашкан, а 24 гектарда өлөк төккөн. Ол ченишчилдигелер бедик дүжүтү өстүренине дузалыт. 1934 гектар чедер кызыл-тасты чашкан. Чинге-тараны 1482, чангыс чыл-

дыг сичени 285 гектарга тарып. Бок-тейжилер 60 чымын чинге-тарга чажарында чаа чүгүлү чогаатканар. «СУ-124» деп марканы селкаларын катшкыларын дуа-зы-биле эде кылган. Ам ук селкаларда 8 диска, чажар 8 аппараттар бар. Одурутлар аразы 45 сантиметр. ынчанган уренин чарыгалы дык кымырылган. Совхоз эрте чажар тараз култураларынын чажылдызын дооскан.

Бок-Тейинг часкы тарылга кампанызын маатилары кымары? Маида бир-ле дугарында Михаил Салчакты адаар керек. «Т-74» деп тракторунга ол үш селкаларын ко-жуп алган, күндө 32 гектарын чаш-тырар. Петр Иванов база хуи нормалын ийн катал амыр күседи-п келген. Петр Иванов база хуи нормалын ийн катал амыр күседи-п келген. Чер пилитеринге Алексей Смирнов онза шылгадан. Ортумаз-белек хуи ол ийн норманы күседи-п турар. Алексей Дорхов биле Васи-лий Биков база бүдүн чартык нор-маны күседи-п турарлар.

Часкы хому ажалларынын үе-инде улутчу контролёрлар чамдык чет-пестерин илереткен. Михаил Салчак, Петр Иванов база агроном Александр

Сарапулов олар столовада чен өртө-улу турганын илереткен, ук айты-рыгын совхозтун дирекция черинге тургусканынын сөзүндө чен өртө-чингөн. Тракторист Маркаров тараз чажылдызын кулу шынарлыг чорудуп турганын илереткен, контролёрлар база чогуур хемчегин алганнар. 650 гектарга уренин кылдыра чашка-нын база илереткенер. Чамдык участкаларга хараууну багай сайы-ратканын тараз үерининг мур-нуна бок үнүштер баштай үнүп кел-гизген болган. Ийинг четпестерин илереткеннин сөзүндө ажалдын шынары экижээп.

Совхоз 4500 гектар чедер эрте чажар тараз култураларын чажып дооскан. Ам орай чажар култураларын чинге-таранын, кукурузаны чажарын кидия түлүк чорудуп тур-рар. Совхозтун ийн бригадаларынын аразында калбарган социалисттик чарышка бүгү черин № 1 бригада затенишкан. Орай чажар култураларын чажылдызын чоокку хуи-нерде доозар дээр механизаторлар кү-женишкенин ажалдай турар.

Н. ВАНЬКОВ,
С. ХЕРТЕН.

КАНДИДАТТАР-БИЛЕ

УЖУРАЖЫНЫН КЫННАР

Улуг көдүрүлүүшкүн-биле

Кызыл-Мажалык суурун култу-ре бажындагы сонугулар чыгыш келген, долдуру олутурун. ССР-нин Дзюл Советинин Националдар Советинге депутаттыг кидилдатын Сергей Балбырович Сендамы-биле ужуражылга бедик көдүрүлүүшкүн-үт байдалга өртөн.

Депутатта кидилдатын ажал-чорудулаанын дугайында Кызыл-Мажалык ордунм шлоаанын ди-ректор Хертен өлчөй чуталаан. Районун орук кидилдатын пача-лыг М. Шараян савал берген, колхозтар аразында болган Кара-Халке ордунм септээрине дуаа чедирерин депутатта кидилдатын дилеп, тагыш берген. Кызыл-Ма-жалын шлоаанын өөрдөлгө ар-тегелчизин ош Гвоздовская район төдөгүн чаа школа туралыгге ки-чазей салгыры чуталаан.

Эш Сендамы-биле ужуражыны-кын «Шекпэр» совхозка база бо-ган.

Чагыгларын берген

Каз-Хем районун «Бурунгаар», «Ойярга 30 чымы» колхозтарын болган «Совет Тыва» совхозтун сон-гукчуларынын каттышкан хураалын ССР-нин Дзюл Советинин На-ционалдар Советинге депутаттыг кидилдатын Галина Васильевна Би-нов-биле ужуражынын май 17-де болуп эрткен.

Хураалга СЭКП райкомунун се-кретары Д. Попков ССР-нин Дзюл Советинин сонугулаанын белегел-дин дугайында чүе чуталаан.

Хураалга СЭКП райкомунун се-кретары Д. Попков ССР-нин Дзюл Советинин сонугулаанын белегел-дин дугайында чүе чуталаан.

Бүрөн-Хем сес чыл шлоаанын директору бүтүрүткөн ош А. Чылбак-ош ССР-нин Дзюл Со-ветинин сонугулаанын ужу-дуга-ын айтмышкан, депутатта кидил-дат ош Билинованын дугайы чутала-ан. Ош сөөтүлде «Совет Тыва» совхозтун партком секретары О. Кини Кулустугунун сес чыл шлоа-анын бажыны И. Белексий олар чүе чуталаан, сонугула хуи-нерде боттарынын бажылаанын ош Билинов дээр бээрине сонугу-ларын кыйгырган.

Каттышкан хураалга

Каз-Хем районун «Бурунгаар», «Ойярга 30 чымы» колхозтарын болган «Совет Тыва» совхозтун сон-гукчуларынын каттышкан хураалын ССР-нин Дзюл Советинин На-ционалдар Советинге депутаттыг кидилдатын Галина Васильевна Би-нов-биле ужуражынын май 17-де болуп эрткен.

Хураалга СЭКП райкомунун се-кретары Д. Попков ССР-нин Дзюл Советинин сонугулаанын белегел-дин дугайында чүе чуталаан.

Бүрөн-Хем сес чыл шлоаанын директору бүтүрүткөн ош А. Чылбак-ош ССР-нин Дзюл Со-ветинин сонугулаанын ужу-дуга-ын айтмышкан, депутатта кидил-дат ош Билинованын дугайы чутала-ан. Ош сөөтүлде «Совет Тыва» совхозтун партком секретары О. Кини Кулустугунун сес чыл шлоа-анын бажыны И. Белексий олар чүе чуталаан, сонугула хуи-нерде боттарынын бажылаанын ош Билинов дээр бээрине сонугу-ларын кыйгырган.

Сонгукчуларын кыйгырган

Эрзин суурга сонгукчулар ССР-нин Дзюл Советинин Националдар Советинге депутаттыг кидилдатын депиститтер Илай Самчигония Дэнурун-биле ужурашканнар.

ССР-нин Дзюл Советинин сон-гукчуларынын дугайында илеткеди Эрзин райкүскам даргазы Мон-гун Аваа кылган. Бүтүрүткөн кий-ки — партия райкомунун херэ-жөөн ортузуга ажал чорудар кидилдатын өргөлөчизин О. Седина депутатта кидилдатын ажал-чору-

дугааны тодамы-биле чуталаан. Дарынычч Петрова, урутар са-дышын эргелчизин Нурсат Кара-ныс болган еске-да аштер сагал берген, кидилдатын чатыгыларын бер-ип, сонугула үеинде ош Дэнурун дээр чалгыс үн-биле бажылаанын сонгукчуларын кыйгырганнар.

Депутатта кидилдатын ош Дэну-рун човуу эрте-ажым дээр кү-жүт, билин харамнамай ажал-даарын бүтүрүткөн чуталаан.

Бистин совет кижилер

ОРДЕННИГ МАЛЧЫН

Хун-Сайыр... Бо дээрге Эрзин районун дегем оларым байлак булунарынын бирээп. Маана шаандаан бээр чон мал өстүрүп чорам. Шаандакы Хун-Сайыр ам мырмдай өскерли берген. Мына ам самлар өглеринг эвес, харын колхозчу сүрү түрүп келген. Кижилер мында коллективтик ажал-дай, чурттал, өөренип турар. Ол мында ынчаар чурттал турарлар-нын бирээп — Ленин атыг кол-хозтун сурагыл хойжуу Дамдык Сурун бо хуи-нерде Хун-Сайыр-нын савуу ээи болу берген.

1948 чыл... «Кызыл савдыс» колхозтун туугучуу Дамдык Сурун амы Ленин атыг колхозтун төвү — Булу-Бажи суурун та-вазы салчын. Баштайгы бажы-нарын түтүп турган. Ичкан Дам-дын Сурун ажал нормалын кезе-де 150—175 хуу күседи-п, кол-хозтун дээр туугучуу болу бер-ген. Дамдыктын кижилеге-биле хой чуртталга бажынары, жүлө, школа, урутар аялыз бо-гаш еске-да туугулар түтүтүл-ган. Тестин, Хун-Сайырын оларарында 40 ажы мал калжа-ларын Дамдык туугушкан.

Иччаарга 1954 чылда Дамдык колхозтун баштаар черинге хой-жу болуп күзелин илереткен бо-гаш ол-ла доразан кодан хойуу күлөп алган. Оон бээр ажал-агаймын он ийн чыл шүжүп эр-те берген. Ол чылдарда хойжу колхозтуга 4298 хойну өстүрүп берип, 10,5 тонна дүктү кыргаш.

Чылдар Дамдыкка шыгычын шылгалдарын тазарыштырм база тургулаан: 1959 чылда ош казайм дор алаш мөтүп калган. Алаанын халыгга 9 өскүс уру-лар арттып калган. өг-бүтенин чымын чалгыс Дамдыкка чу-дурлуп келген. Иччалда-ла хой-жу бергенерин уларанал бол-гаш уруларын-да азырап ал-шымак, колхозта бодунга жам-а-рышкан ажалын-да кошкан кылбаан. Иччаарга ош сөөлү үедеги ажалын кидилдатын?

Эрткен чымын бодунун алган социалисттик хулаагерлеринге ээ болуп, 100 хойдан-на 104 хура-

ганын ап, Эрзинге кыш кады-дошкун-да болган бол, хойжу-чүт-биле демисеге ажал үгөн. Иччанга 1965 чылдын соци-алисттик чарыкынын түнели-биле Дамдык тилекти болган.

Эш Дамдыктын хойжу ар-гудурагы улут. Ол мындагы кышкы үеде хойну олар ху-валлазын шын чорудуп турар, налатче улут кичээлгеи салган.

— Бергенерге дөрт көрүп чач-чыкан мен, мычаар чалгыс бээр, ол чорук болза берге тава-рылгаларда шилтирелг хемчегин алып, салгытыр бодунга кижин өөрдүп чүе. Чамдыкта дэ-бий тыртар тракторлар кидил-бир чылааган-биле көзү шыла-вас болу берген болза, малды кем-герер талаа-биле тускый хемчег-тер алырмын бодас, чеке-да бол тракторун келпир манап сулар дээр кижилер бисте баа бар, ол дээрге еске киж халу ээрти көөр, азырадыкчы чору-тур кылдыр бодар киж мен —

деп, эш Дамдык чуталап олар. Партиянын XXIII съездининг утуктүр белегек хулаагерлерин малчын алган турган, ам ош тү-нели мында: 402 хойлардын ичча санын хураганын ал-ган.

Чокта чаа Тыванын кедээ ажал-агынын бодук мурна-чыларын ордени-биле болган медалдар-биле бистин Совет ча-завыс шанаан болгай. Ол ша-натканынын аразында Дамдык Сурун ажал даа бар. ССР-нин Дзюл Советинин Президи-умунун Чарык-биле хойжун «Хундасалын дөмдө» ордени-биле шапкан.

Амгы үеде малчынын херэ-нде чазактын ордени-ханымаз чал-нап чорур. Орденин малчын! Ол дээрге чоргаар болган өөрү-күтүт дингалды-дыр. Ош-биле калы ол болза малчынын күш-ажалын чаа-чаа тилекелерин чедип алырныче хулаагер турар-дыр.

Т. ТОЮНДУП.

Малчын болгаш аңчы

Улуг-Хем районун «Күш-ажаалдыг хостуу» колхозунда № 2 хойжу бригадын хойжуу Кыргыс Херелович Сендамы ы-да мурунчыл малчыларын бир-ээп. Ош боу он тос чыл иш-тинде хой ажалында үзүктөл чоң ажалдан келген. Сөөлү чылдар да ол болза 100 хой ошанштыр 88-тен 110 чедер хураганын камгалал ап турган. Иччаарга мен ош боу бир талазын бижик-сээн киж мен.

Бо чылдын марттын сөөлү хуи-неринин бирээпине Улуг-Буу дээр черин дескиндиг хэр чаай наапынан ирүп калган, Кыргыс Херелович дача чы-рып олура-ла, бодунун чык кара адын мурунчыл, карынын чүчтөпкөн, чорупкан.

Улуг-Буурамын дээрде чедер бээр, араатан бөрүгүн ийн бо чыткан. Чамдын кижилер мын-дагы тазарында көрүп сести-даа

бээр ийнен, а Кыргыс Херелови-чинин өөрдүн аамы. Иччанга «дең черден тос чүстүт дурмын» көрүп наап чал орган. Бир көрөгө-ле шонар кыштар аразын да беру бар чорган. Аңчынын бүгү-ле уран аргалыг кичээдингилерин бодол чоруп, анда бидиртпейн чедип алган, маз-мын тура дүмкөш болаарга, бөрү ол-ла черинге ыңай-бээр «тей-леп-сөүгүрү» турганзын, олура дүмкөш, оон маңап шыдаван.

«Бо мөөм ам кайнар-даа барып шыдавас эвесе» кылдыр бодазы, ош үнүгүн дилеп чорупкан.

Бөрүгүн маңап чоразан черин-де ыңгыр ымак эвесе черге бар чорурга, ымак бир хураганын өлүгүш, шала чип каан чыт-кын малчын ирүп калган. «Ын-чаарга мөөм бөрзентери мөөм ыран эвесе-тир эвесе он» деп бо-даш, оозарымчалыг дилеп чо-рурга, үнүгү бо чыткан. Анда хойжу дээрге, бурунгунок тоо-

лулаа чуталаары ышкыш, «амынамас боду амынп, хораз-вас боду амынп» келгеш, үк-гүрү ужал эгелзеп. Ур болбаан-да-ла бөрзентери бирээп, ийн-ле ушта тыртыр-тыртыс — 7-ин тууап алган, ам кээп кичикниң кыш ханган.

Бо тазарында-биле холбаштыр Кыргыс Херелович-биле чутала-нып көрөгө, оон ам 53 харлыг болуп чурттал чорурунун иш-тинде улгады берген назынынин дургуулаа 94 адыгы болгаш бөрзентери-биле кады 177 бөрү-нү ол алууген.

А районун аңчыр чери оу сурагыл аңчыныс дээр. Анда аңчыр талазы-биле план берип каарга, үргүлчү 130—140 хуу күсөөр, үргүлчү нанды-бир шапнал-биле демалгытенип турар.

Кыргыс Херелович Сендамы солун кижин — ол мурунчыл мал-чын болгаш сурагыл аңчы.

А. СУНДУЙ-ООЛ.

Тыва дыл уруктарына

Кавдыг-даа эртенки бажымы урукту солун, бедик утка-шыр-лыг эрттирп турар болза, ол эр-теме өөрөнчкелерин сонугула-ды бедир. Илангыч ийн-бүрү оюнулар чорударм уруктук со-дун болгаш бедик утка-шынарлыг болурун хандырар.

Өөренип турар темаларга жам-а-рыштыр оюнуларын кай-даа эр-те-тин уруктарына чорудуп ботур. Математика, тогу аам география уруктарына болаарга, тыва дыл уругуна оюнулар бодат тывары бер-ге болган ону чүгө ийн-чалдыс та-варылгалар чорудуп болур дээр көөнөр чамдык боткыларда бар. Оларын ортуркы өөрөнчкелерге солу эвес, үргүлчү-ле аа, бижикмел мергелелерге күсөөдери-биле, ду-руштар шөлжидилер-биле чангыс аай болуп эртип тургулаан.

Тыва дыл уругуна грамматиктиг оюнуларже кол кичээлгеи ула-дырар чутула дед бодар мен. Чи-жек кылдыр чамдык оюнуларан ко-

рун көрөлдер. Тыва дылын амыг ажалдай турар программанын бау-гаар бешки класска өөренип чамдык темаларын быжылаарында болган каталтарынга оюнуларын ажалдай болуп. «Фонетика» деп кедикте «Эшет т биле д, биле б деп үн-нерин хергелзери» болган «Сос эте-аниге т деп үнүн тымыштыр бо-гаш тымыш чок адаттылар алы-деп темаларын чүгө таймырлар каарга, өөрөнчкелер ону шилдээп албайн баар. Оон уламында олар ымыктар болган дүдөй амык эвес бо үнүрине шын бижирине үргүлчү чазып кылды туруп бөр-лөр. Бир эвес, ол темаларын ою-ларын аргазы-биле бидилдире болза, өөрөнчкелер ону белек шилдээп алып болган ултас.

Чижээ: «Эшет т биле д деп үн-нерин хергелзери» деп темага бы-ныш доңчу тайылбыр кылган, оон быжылаашкынынга «Кым муру-наарыл?» деп оюну чорудуп болур. Самбарынын үстүкү кылдыгыг ту-кут азып амыр. Ош ийн тал-

амы кузу чаладай эвес каш сөстөр-ли бижир. Ол сөстөрдө улут сектор орунуга ийн үнүктүп кылдым бижирин бажымын кыйгырар ийн өөрөнчкелер келген бижирлер. Ужуктары шын бижон болган мурун дооскан кижин туктушты ап амыр.

Ындыг херилерг еске-даа оюну-арын аңы-аңгы темаларын өөрдөп тура чорудуп болур. Иччалда-даа урук буртугун өөнөр чорудары албан эвес болабыз «Ан. Оюнулар өөрөнчкелерге шылаанчыл бижикмел ажалдарын аам бидилдире, эртен чүтүп каталтарынга, быжылаашкынынга болган билин хулаагында ажалдаа чутула». Бо талазы-биле тыва дыл методиктиг литература чок болгонда, бажыны киж боду чогадыгын дү-бө-биле ажал-дай, орус дылын методиктиг ли-тературазын ажаллап болур.

Б. БАГАЙ-ООЛ.

Бай-Тайга район.

Планын күүсеткен

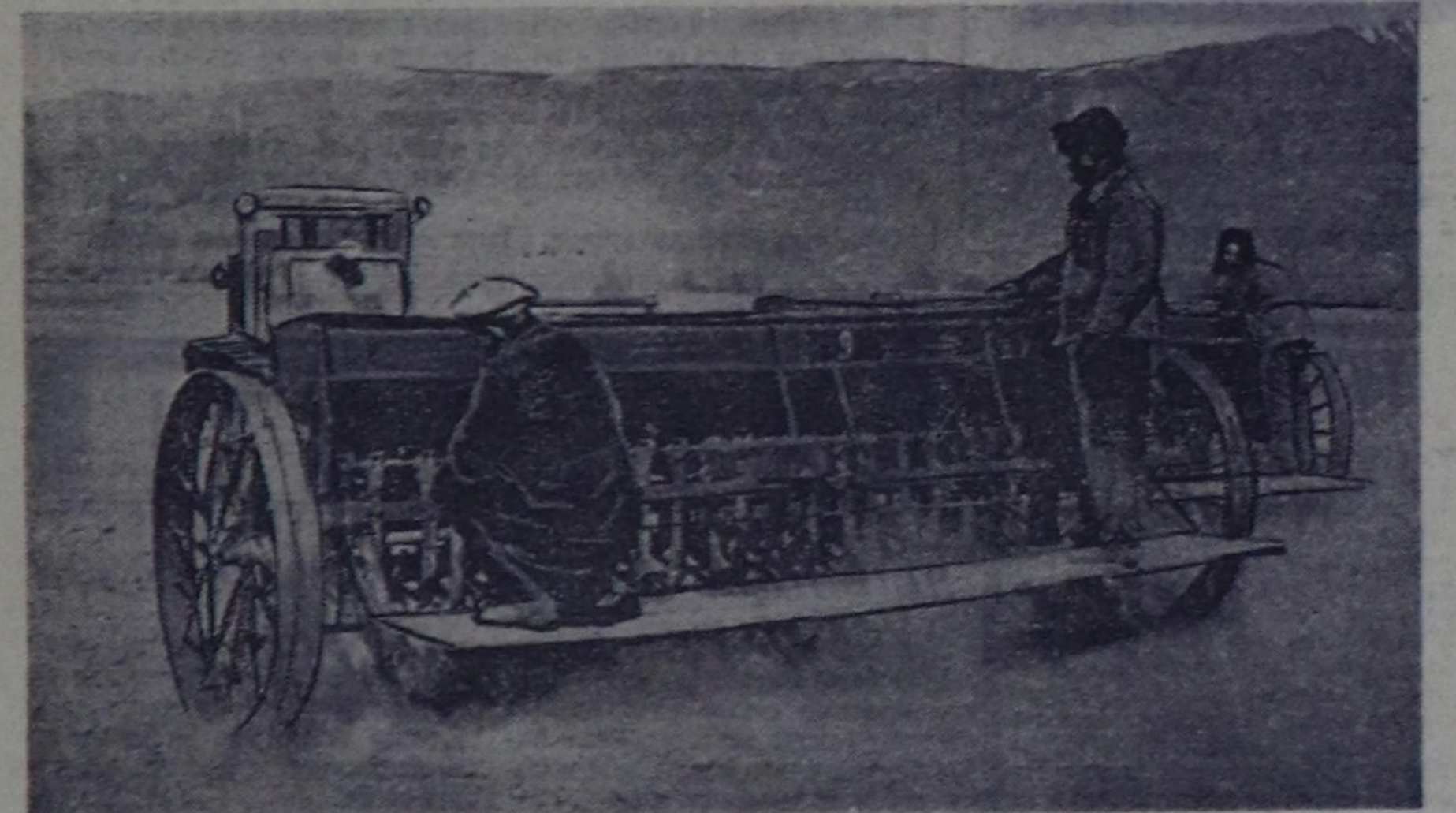
САМАГАЛАЙ, май 17. (Телефон-биле). Часкы хому ажалдарын чо-гуур хуузада доозар дээр ховуун ажал-ишчилери шудурга ажалдап турар. «Тес-Хем» совхоз 400 гектар кызыл-тасты тарып тургаш, 420 гектарын, арбайын 117 гектарын ча-жып тараан. Арбай тарымынын планын база күүсеттинген.

Совхоз 600 гектар кукуруза-зын 300 гектарын тарып олуткан. Механизаторлар 1840 гектар чалгы черин аңдарган. Олар тарылганы чоокку хуи-нерде доозар деп турар.

Тарылга канчаар чоруп турары

Республикада часкы тарылганын чоруп турарынын май 15-ке чедир медээни хуу-биле көргүзөгө мында:

Районнар	Часкы чажар бүгү тарылганы	Ош иштінде тарылганын тараа болган боты културалар	Кызыл-тас
Каз-Хем	74,8	92,1	100,9
Танды	46,7	53,9	65,0
Өзүр	40,3	83,3	—
Барымы-Хемчик	39,0	51,5	71,2
Эрзин	38,2	87,3	100,0
Тес-Хем	37,9	65,3	147,3
Бай-Тайга	34,5	46,9	60,5
Чөөн-Хемчик	30,9	41,5	48,8
Улуг-Хем	27,2	30,8	38,6
Бий-Хем	21,0	27,6	—
Кызыл хоорай Совети	45,7	66,3	105,2
Токуу	—	—	—
Республика иштени-биле	42,0	52,9	68,5
Эртин чылдын бо үеинде турганы	50,0	64,2	79,3
Часкы чажар бүгү култураларын тарылганынын планын колхозтар	52,0	хуу, совхозтар 34,0	хуу күүсеткен.

«Сүт-Хол» совхозтун механизаторлары түдүктөп чо-руп турар часкы тарылганын шалымын чорудуп, кул-тура буртууну эң дээр хуузада доозар дээр ажалдап турарлар. Оларын аразында тракторист коммунист Монгуш Уйун-оолдун шалымын ажалдан комсо-

молчу Ондар Тирты-оол үе-гер-чичкен ап, ажал нор-маны 120—130 хуу күседи-п турар. ЧУРУКТА: Ондар Тирты-оолдун агрегаттын ажалдап турары.

Фото С. ФЕОКТИСТОВУУ.

кино уран чүлүп пропагандалап ту-рар.

Кижилер ортузуга ажал чоруда-рынын чаа хевирлери: тематиктиг келжээр, айтырлар болган хары-мылар келжээр, аас журналы, тергик столга чутуа, өтүгаштар, солук ужуражылга келжээр, да-йымчы алдар клубу, аны-бүрү бөлү-гүмнр база университеттер дээр оон-да өскөлөр бистин республика-да тыттып келген. Иччалда-да бо талазы-биле чогуур чүрүм тургус-тунамын, ажалдын хевирлерин чангыс келче шилтирер, харын-даа аң хевирлерин ажалдар чорутар-нын барын чуталаар керек.

Лекция пропагандалында утка-шынарын болган утканышкынын хуи бүрү контролёрлар, оон хевир-лерин кумагалыг болган негелдиг көөрү, пропагандалын калдар ду-гайында сагыш салгыры партия орга-низацияларынын, бүгү идеология ажалдаарынын чутула согула-зы. Педагогиканын элементтери партия-политиктиг, ылангыч про-паганда ажалыче улам хой кирер ужурут. Бо ажалга педагогиканын белек ийдегил чорук болган согула-дык чутула, кижидилгенин амы-дырал-биле сырып харылаалымы, коллективтик кижидилге, систем-нин болган караалашка, материал-дын динчакчыларын чутула онза-гай байдаларын өөренип көөрү дээр чегелги принциптерин сагы-мы чутула.

Тыва АССР-ге ам үеде 361 агит-коллективтерде 7598 агитаторлар ажалдап турар. Агитаторлар Н. По-ратов, М. Обус, К. Ачаал, Н. Баки-на, К. Эрзинча, А. Баргепова, П. Сайын, Р. Ооржак, С. Серина болган өскөлөр-да ажалчы чон ор-тузуга хой чылдарга ажаллап, көсүк агитацияны, аны-бүрү хем-чегелери организастаажы келгенге-биле ажалчы чоңа аажок хундү-келтирер. А олар боттары кижилер-нин амыдыралын, күзөл боданын эки билир, ынчанга агитацияны бот-тук болган бүтүреллиг чорудар ар-галылар.

Агитатор — партиянын политик-тиг дайымчы. Ол партиянын по-литикасын тайылбырлаар, калды-даа уаастокка эки күш-ажалын коммунизм дээр совет улустун де-мисия-биле харылаашын болган ужу-дугаанын көргүзөр, кижилерин сорук кирер болган мобилизастар, партиянын болган куруенин херээ дээр, кижини бодунун эрге-ажымы дээр кижини буртугун чедер хулаа-гелги. Бодунун согулаанын чедип-киниг күседи-п төлөдө агитатор ажалын чонун амыдырал чурттал-ганынын бүгү талазында ханылар ужурут.

Бисте күш-ажалы болган мо-ралдыг кижидилге дугайында ийинг чуталаар эвес, а амыдырал-дык херек кырында негелдигерге дүшкөн боттук агитация херек. Бистин пропагандалыны болган агитаторларын улетур экономика-канын айтырларын эки билер. Иччалда-да кижилерин чурттал-ганын болган амыдыралын, оларын мировоззрениянын болган мо-ралдын хөжүдөзүн, хой-нигити амы-дыралына киржигезин кошкак би-лир болган өөренип турары чажыт эвес болгон. Ол чорук агитация а-жалын шынарлыга багай салдар чедирип турар. Идеология ажал-дакчылары кижилерин амыдыра-лынга кичээлгө чок болур, амыды-ралда эргинин артымышкынын хе-ваал артарында аңуу болуп турар чүдүлдерин өөренип көрбөс чоруктар-дан чарылар керек. Кижилерин хергелдери болган эрге-ажыкта-рын, төлөтенин болган четпестерин доктаамал өөренип көөрү чутула. Сөөлү үеде Өзүр, Танды, Чөөн-Хемчик райондарга чамдык партор-ганизациялар чамдык ажалдарын кылган. Ол эки дуржулганы сегирип алган, республиканын бүгү херек-лери негелдигер, ханылар дээр.

Чамдык парторганизацияларын талазында агитколлективтерин ажал-чорутулаанын уткамынча ханылаас, агитаторларын чутула материал-биле ханылар дугайында сагыш салбас, а чүгө агитатор-ларын даңзын бажылары-биле

ымызгарламыр чорун мөөн соң-гаш соксарып керек. Агитколлек-тивтер бодамчалыг четчелдигенге, ошче политика талазы-биле белег-кед

дуржуулалтыг
дэвсгэрийн өөр-
дөгөөдөөн-нө чо-

чаар үүсөдөн турарын ош
шыгымы контролга алган. У
бүрүзүңгө-ле бажың ошаалгаз
күүсеткенин, нини хыналда-б
ны сыйбаттап, аныктык

гадгальдмачи тей-
дэш чүткүд
новнаның ажы-
кол үндэний ол-
гомылаарда эн-
диргалары дилең
гэрлээр, аргаар ба-

сөмшүшпашан, оодунуу дээш де
сежиринден каян-даа корт
ындыгларнын бирээш Алек
дра Кузнецова. 15 чылдар э
гузунда биштин ширээш

катаптаашкын-
дарында онзагай
гда өөренип эрт
дараан-на сак
мыдгы айтырм
сантм-бир хе

Хуорай Советиний депут
болбушаан, чон ортузунга л
инг бөсөдээр номхонго

хөй-ниити ажылдарын ук бап
идепкейлиг чорудуп келген.
гү-ниити өөредилгезиниң хо-
лузун амызыралга боттаткан

Плавованы өс-
тырмыр турар. Оз

гав. Г. АЛЕКСЕЕВ.

гаарланыр мен

чыларда Кызылдын № 1 школазынга «өрөңнүр»
ан мен. Өрөңдиге комбинадынга башкы техникуму
сыгышпас боорга, бирги школага «өрөңнүр турган»
бинадынга эге школадан аңгыда «өсөринаныяны»,
артия, саң-хө» салбырлары болгаш театр студиязы

...ни арта-дурдулазган, «өсредиге» программала-
...ла школларага улуу ууру-дуэни көргүсүен. Тыва
...үстүгүсүнөн болган өөредиге ноһиыра чөк тур-
...аадырлар баяа чөкүшпөс турган. Ичынганан №1
...ууру биске баяа башкыдан турдулар. Ук школа ми-
...түдүдүрбас. Маала үй-йилти амалдыларын де-
...е. 1936 чыыдан жеден, театр студиялынга ки-
...и, оон бээр-ле артист бооп, чонга бартан болуп чөк-
...тургуларымыс баяа бө школага өөрсин турган бол-
...п турар. Үш ооларым школаны чагла-ла дөзүп
...тургуларым ам-лаа өөренишчизан.

...а бө школага өөрсин чонга баяа ош школаны
...нин нези болган. №1 школага чоғоардыларым мен.

Музуну НАРА-НЫС

...алдыларым артист. Тыва АССР-нин улустун арти-
...и.

Ортулуктарда американнарын кайра турарына тергилеп турары-биле холбаштыр япончулар ол ортулуктарды «АКШ-тын 51-ги штаты» деп алап турарлар.

хоолойын оорлар ап кааг бергеннер. биде эхкээр).
Олар печканын хоолойын ап
каапкаш тууйбуларны бузуп тур-

ЧАПЫГЫ: «Мякжолдан келген сүт садыгжымы» 3, 7, 9 шактарда.

Училищенин адраси. Кызыл, Ленин кудумчузу,
бажын № 4. Телефоннары: 25—79, 29-26.